

en Kerkenorde niet te moeten accepteren, daar zulks in den grond der zaak maar tot verdere scheuringen leidt en de rechteloosheid daardoor bestendigd en bevorderd wordt.

Tijdens deze vergadering heeft de kerkeraad van Middelrecht dan ook namens de gemeente mededeeling gedaan van een reeds voordien genomen besluit om een dergelijke afzetting niet te erkennen en voorloopig het verband met de Gereformeerde Gemeente te verbreken.

De kerkeraad is niet van plan aansluiting te zoeken bij eenig ander kerkgenootschap, doch heeft inmiddels contact opgenomen met den kerkeraad van Veendaal en aan de Kok verzocht van tijd tot tijd het Woord en de Sacramenten in haar midden te willen bedienen.

Donderdag 3 Aug. des avonds 7 uur hoopt de R. Kok te Middelrecht voor te gaan.

Het is dus overal de oude kwestie: artikel 31 die zal moeten kiezen of deelen.

K. S.

Wie durft Churchill aan?

Dr Bruins Slot heeft een goed ding gedaan: hij heeft duidelijk gezegd, in Strassburg, dat iemand, die zóó open en bloot een revolutionairen eed zwerft en doet zweren, als de heer Spaak het deed, in België n.l., en tegenover zijn wettigen koning, en in strijd met de als bindend aangevoerde grondwet en met de hooggeroemde regelen van de democratie (o dat ongelukkige woord), iemand die eventueel in staat zou zijn anderen dood te laten schieten om wat hij openlijk en verbaard zelf gedaan heeft, wijl het zakelijk neerkomt op brutale wetschennis en openlijke revolutie en revolutionaire opruiing (secten en multerij in wereldlijke regeeringen aanrichten), dat zóó iemand in Strassburg „gewichtige oorzaak van nadenken gegeven heeft”, om het maar eens in synodale taal te zeggen. Dat hij niet thuis hoort in den voorzitterstoel van de raadgevende vergadering van den Raad van Europa.

Inderdaad, met één slag lag daar de ellende van onzen tijd bloot: theologen slaan mekaar om de ooren over de „gemeene gratie”, en ook hooggeleerde Trouw-auteurs, plus weet ik wie nog al meer, uit de kringen van kerkuitdrijvers, staan meer of minder gespannen toe te zien als iemand over de gemeene „gratie” weer een goed woordje loslaat, óók al om de kuyperiaansche beteekenis van den term „souverein bij de gratie Gods” te redden vóór b.v. Zuidema uit handen van b.v. Zijlstra, maar intusschen gaat de souverainiteit, die wij bij de gratie Gods zien opgedragen, en geschonken, met ons eigen goedvinden snel naar de haaien. En een man als Spaak zit vóór in een r-a-a-d-gende vergadering. Om dictatuur te breken terwille van het rechtsstaats-principe!

We lezen in „Trouw”, dat we expres, om den heer Bruins Slot ten volle recht te doen, ditmaal zelf citeeren aangaande de anti-Spaak-speech van dr Bruins Slot:

„Hij (d.w.z. elke aangewezen voorzitter van de raadgevende vergadering, op wien iedereen ziet, ook in Rusland), hij is de drager van de Westerse pretentie, dat recht gaat boven geweld en dat er eerbied voor het recht en voor wettig genomen besluiten moet zijn. De heer Bruins Slot zeide niet over de interne Belgische politiek te willen spreken. Niettemin was uit het gedrag van Spaak — in de laatste weken tijdens de koningscrisis — duidelijk gebleken dat hij onder bepaalde omstandigheden van de weg des rechts bereid was af te wijken om de weg van geweld en van bedreiging met geweld te kiezen.”

Onze sympathiebetuiging aan dr Bruins Slot voor dit woord.

Maar nu, onder anderen heeft Churchill in Strassburg de goede en doodeenvoudige redeneering van dr Bruins Slot willen ontzenuwen. Hoe? We lezen dienaangaande, weer in „Trouw”:

„Zij (d.w.z. Churchill plus medestanders) waren van mening dat Spaak grote verdiensten had. — hetgeen niemand trouwens had ontkend en iedereen zelfs uitdrukkelijk had toegegeven — en dat men zich niet moest begeven in de interne Belgische politiek.”

Tot zoover. Terecht, want Trouw is hier bij de pinken, terecht zegt Trouw hiervan:

„Deze opvatting was enigszins zonderling. Het ging hier niet om een beoordeling van interne zaken van België. Het ging hier om de waarde en de betekenis van Spaaks democratische beginselen. De meerderheid van de vergadering bleek ongevoelig voor de bezwaren. Ook de Fransman André Philippe en de Nederlander Van der Goot van Naters pleitten voor Spaak.”

Wij deelen de meening van „Trouw”: deze opvatting was enigszins zonderling.

Maar — je weet het nooit — als Churchill nu eens gekken heeft in de nederlandsche kerkelijke pers? In de pluriformiteitsvertoogen? In de papieren van christelijke vakbonden, politieke partijen, christelijke leerarencongressen, calvinistische studentencongressen, redactie-bureaux van christelijke bladen, Kerknieuws van Scheps, Geheelonthouderskronieken, en zoo voort?

Als wij zeggen: de heer A. hoort niet thuis, laat ik zeggen, in een raad van beroep voor leeraren of onderwijzers die ontslagen zijn, want hij heeft in een kwestie van ontslag b.v. van twee professoren met recht en letter der desbetreffende bepalingen openlijk gespot, en dat volgehouden, dan zegt die heele wereld, min een paar voor extremist uitgretenen: meneer, wij kunnen ons niet bemoeien met interne kwesties van een kerk. Wij stemmen maar weer vóór.

Als wij zeggen: prof. B. hoort niet thuis in een kring van voorlichters van christelijke leeraren, middenstanders, vakverenigingsleiders, enz., enz., want hij is barthaan, en keert de principiele actie van het christelijke volk ondertrouwen, en wat hij leert heeft met christelijk geloof niets te maken, dan alleen dat het dynamiet eronder legt, dan zeggen ze allemaal, behalve dan weer die paar be-

weerde extremisten: meneer, hij is erkend voorganger in die en die kerk, wij bemoeien ons niet met interne kerkzaken, en dus: wij stemmen vóór.

Als wij beweren: dominee C. moet niet mediteeren voor uw microfoon, in uw blad, want hij taat theoretisch en volhardend den bijbel aan, dan is het antwoord (behalve dan van de angebliche extremisten): meneer, wij kunnen ons niet inlaten met interne kerkzaken, wij stemmen vóór.

Als wij b.v. als deputaten voor correspondentie met de overheid zeggen: wij willen graag althans door u rechtvaardig behandeld worden, en willen graag voor een rechtbank, tegenover een minister, etc. bewijzen wat wij beweren, dan zeggen de meesten (behalve dan wij zelf, die maar extremisten zijn) tegen de overheid, den rechter: bemoei u niet met interne kerkelijke zaken (al gaan ze u soms rechtstreeks aan, en al zijn we in staat in hetzelfde uur waarin we u dat zeggen, u terwille van óózen goeden naam op te houden met lange betoogen over interne kerkelijke zaken, ziet u). We geven mekaar handjes over kerkmuren heen. Maar we houden de óógjes toe. Handen open, oogen dicht, zoo vliegen we samen den filistijnen op hun hondsrug.....

Ik vraag: wie durft nu eens Churchill aan? Maar dan consequent? Dr J. Schouten in het Centraal Comité? 't Is daar 'n zelfde redeneering als van Churchill? Of soms de heer Bruins Slot? Wil hij in Trouw beginnen? Ik verzeker hem, dat de A.R. Partij er wel bij varen kan. Wij zelf ook. Zullen we eens samenspreken, via de pers? Hij zegt Zondag: K. S. is een kerkelijke Spaak. En ik zeg het van hem.

Hoe het zij: voorloopig heb ik aan de Calvinistische Studentenbeweging gezegd: ik heb het nu twee jaar weer geprobeerd, voor u te spreken, maar als er niet meer gebeurt, dan dat ik eens „op zicht komen” mag, en dan misschien nog wel „meeval” ook, dan kom ik niet terug. Want ik denk zoo: het gaat daar in die C.S.B. net als bij Churchill: ze bemoeien zich niet met interne zaken van kerken aangaande een of anderen beweerden kerkelijken Spaak (secten en multerij in kerken aanrichten). Al gaat het ook om publieke daden van ingrijpenden aard vóór en achter het ijeren kerkgordijn. Ijzer scherpt men met ijzer? In preekjes. Niet in de kerk.

K. S.

Proceskosten studentencorps

Het werd deze week weer goed. Zondagmorgen ontving ik na ochtendpreek te Amersfoort in de consistoriekamer van „N.N.” in enveloppe f 10.—; per giro kwam voorts binnen: van H. E. te D. f 2.50; van Th. C. F. v. K. te L. f 5.—; van J. C. de W. te M. f 5.—; van J. H. v. d. B. te A. W. f 2.50; van V. te K. f 1.—; van P. P. te S. f 5.—. Vervolgens kwam per brief uit Amsterdam, met bij-schrift: N. N. te A. een bankbiljet van f 10.— (poststempel 8 Aug.).

Hierna weer per giro: van H. H. te S. P. f 2.50; van mevr. J. M. D.—v. B. te H. f 10.—; van K. S. te Gr. f 2.50; en van H. A. te V. f 2.—.

Dat is dus samen f 58.— op Zaterdagmorgen. Omdat ik de vorige bijdragen overmaakte aan het Corps, zullen we hiermee maar een tweede reeks beginnen.

Stand dus: f 58.— van de tweede reeks.

Of ik moed heb aan een tweede reeks te beginnen? Ja, want het is verantwoord. Het Corps heeft reeds zooveel onkosten te bestrijden gehad, voor de verdediging van zijn rechten, dat we nog lang niet zijn waar we wezen moeten, ook al zouden we alleen maar zien op de reeds gevoerde actie. Hoe het verder gaat, kan ik nog niet zeggen. Wel durf ik uitspreken, en verdedigen, dat de gronden, waarop ditmaal de uitspraak opgebouwd is, te kort schieten juist in de weergave van de feiten. Er worden beweringen gedaan die ten eenenmale strijden met de feitelijke toedracht. Het schijnt erg moeilijk, de feiten te laten staan zooals ze zijn geschied. Ik geloof dat het Hof ditmaal is uitgegaan van wat nog te bewijzen zou zijn geweest.

We blijven dus gewillig, en ook begeerig naar verder hulpbetoon voor ons Corps, dat een deel van ons aller last te dragen kreeg. Eventuele bijdragen op mijn giro 127278, met bij-schrift: proceskosten studentencorps.

K. SCHILDER.

INGEZONDEN

Kampen, Augustus 8, 1950.

Dear Young People,

A short time ago I received three-hundred copies of our monthly Protestant Reformed youth magazine, — „Beacon Lights”. It is my job to distribute them among the Liberated young people. We feel that a more intimate acquaintance with each others problems, interests, and christian endeavors will lead to a sounder, more living relation between our respective youth and churches. Perhaps some of you do not even know about the „Reformation of 1924”. If so it's time you did. This May issue is a special one commemorating the twenty-fifth anniversary of the P.R.C. and it contains along with its current features a history of our churches. Write to me soon and I will send you a copy free of charge.

Your Protestant Reformed Friend,

CARL J. REITSMA, 2e Ebbingestraat 5, Kampen.

Naschrift. De heer Reitsma, die aan onze Theologische Hoogeschool studeert, heeft met verlof van de Redactie zijn ingezonden in de engelsche taal laten staan, omdat het aangeboden exemplaar van gemeld tijdschrift toch ook in het engelsch geschreven is, weshalve alleen wie deze taal machtig zijn zich kunnen melden. Bedoelde aflevering heb ik ingezien. Met genoegen las ik, bl. 13/4, dat de Prof. Ref. Churches „are now planning to carry on correspondence”. Dat eene zinnetje is me meer waard dan tien artikelen van een mij niet altijd duidelijk gehalte, over of weer. En als ik dat zinnetje hier zie staan boven een kiekje van collega en Mevrouw Hoeksema en mezelf, genomen in een restaurant, dat als een schip

eruit zag, waar ik van hen de gast mocht zijn toen coll. Hoeksema me met bijzondere vriendelijkheid per auto geleide op den terugweg naar Nederland na mijn eerste amerikaansche reis, wel, dan krijg ik heelemaal weer plezier. Het was er toch zoo goed, en we hebben het toch zoo best gehad. En als ik dan in hetzelfde nummer die mooie foto's zie uit den tijd van na die slechte en domme schorsing van Rev. Hoeksema, en de clichés uit de kranten van dienzelfden tijd, en ik herinner me, hoe krachtig hij toen gestreden heeft tegen bovenschrijftuurlijke binding, en tegen bindend opgelegde toevoegseltjes aan de belijdenis, wel, dan geloof ik, dat de herdenking van dat mooie verleden goed kan werken, en dan krijg ik weer moed, dat we door die wolken van misverstanden, die er soms zijn, wel heenkomen. Men weet, hoe ik over die extra bindingen denk; en juist daarom kan ik van harte kennisgeving van dit gedenkschrift aanbevelen. Ik moge de broeders van de overzijde groeten; ze moeten maar niet boos wezen dat ik zoo goed als geen brieven schrijf, dat we allemaal nog zoo gezond zijn en zoo; want mijn eigen familie zal getuigen, dat ik ook tegenover haar de brievenpost zoo goed als geen werk geef. Ik schrijf dit even, omdat ik meen te weten, dat het niet sturen van gezellige brieven wel eens verwonderd heeft. Het leven is hier in Nederland mooi, maar niet „gezellig”, in de drukte. Allemaal gegroet! Don't worry.

K. S.

BOEKBESPREKING

Joh. Francke: „De kerk en het sociale vraagstuk”; uitgave van de vereniging „Mannenbond op Geref. Grondslag”, 363 bladz.; te bestellen bij den Penningmeester van dien Bond, Poelhekestr. 6, Utrecht, giro 381445. Gebonden f 4.75; ingenaald f 4.25.

De gewoonte getrouwd heeft een medewerker van „De Reformatie” een publicatie van eigen hand aan te kondigen. Door een zekere omstandigheid zijn wij er wat laat mee. Hopelijk niet te laat, want ofschoon de schrijver „actueel” wilde zijn, bedoelde hij toch het een en ander te geven, dat blijvende waarde heeft, zodat het geheel een zekere „actualiteit” kan behouden.

Hoe het boek is ontstaan en met welke intentie het is geschreven — daarvan wordt in het woord vooraf en in het besluit rekenschap gegeven aan de lezers. Drs Bremmer, de voorzitter van den Mannenbond, gaf het een vriendelijk Ten Geleide mee en br Stoorvogel zorgde voor uitstekende registers.

Daar het leven niet stilstaat, doch zich verder ontwikkelt — ten goede of ten kwade —, zou er op enkele punten reeds nu aanvulling noodig zijn, zoo wat betreft hetgeen bij de bespreking van het achtste gebod over de z.g. medezeggenschap is geschreven, daar het C.N.V. intusschen op den o.i. verderfelijken weg in dezen stap na stap voortschrijdt, wat Dr J. M. Spier in „Bezinning” van Juli/Aug. '50 noopte een artikel over „Bedrijfsgezag” te geven!

Wij eindigen met den laatste zin van het besluit: „De Koning der kerk, Wiens dienst ons aller leven op-eist, stelle het ten zegen aan Zijn voortgaande vergaderarbeit!”

FRANCKE.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Wij gaan nu met elkander spreken over den inhoud van artikel 36 onzer geloofsbelijdenis, zooals Lohman de belijdenis der vaders zag. En dit voornamelijk in verband met de taak der overheid in betrekking tot de kerk des Heeren.

Een enkel woord echter over de instelling der overheid zelve.

Daaromrent zegt art. 36: wij gelooven.

Men lette wel weer op dezen aanhef. Hier is geen sprake van een staatsstuk, een politiek program eener partij, maar van datgene wat de kinderen der kerk belijden voor heel de wereld omtrent de overheid, d.w.z. wat het Woord Gods, dat door die kerk gepredikt, bediend moet worden in gehoorzaamheid, ons over die overheid en onze taak ten opzichte van haar ons zegt.

Wij gelooven dat onze goede God, uit oorzaak der verdorvenheid des menschelijken geslachts Koningen, Prinsen en Overheden verordend heeft, willende, dat de wereld geregeerd worde door wetten en politien, opdat de ongebondenheid der menschen bedwongen worde en het alles met goede ordinantie onder de menschen toega.

Hier staat niet, dat de overheid haar volk moet dwingen tot het goede, het moet geven werk en brood, en alles wat het behoort. Want de Schrift leert niet de slavernij, maar wil dat de menschen in staat zijn in vrijheid haar taak te verrichten. Die vrijheid is alleen mogelijk, als zij gedragen wordt door de verantwoordelijkheid. Als alles met goede ordinantie onder de menschen toegaat, in gehoorzaamheid aan Gods geboden.

Daartoe moet de ongebondenheid der menschen, van die menschen, die zich niet aan Gods gebod of aan de wet der overheid willen storen, bedwongen worden. Dan kan er zijn de wezenlijke vrijheid naar goede ordinantie, opdat, zooals verder wordt beleden, God van een legelijk geëerd en gediend worde gelijk Hij in Zijn Woord gebiedt. Gediend worde — d.w.z. dat de vrijheid